

**Posudek oponentky
na rigorózní práci Mgr. Jiřího Richtera**

na téma „Vybrané druhy kriminality páchané pod vlivem alkoholu a drog“

Zaměření rigorózní práce, její základní koncepce a systematika

Předložená rigorózní práce se věnuje vybraným druhům kriminality, pro něž je typické, že pachatelovo počínání je ovlivněno návykovými látkami (tyto látky autor pro účely práce rozděluje na „alkohol“ a „drogy“). Vymezené problematice se autor věnuje nejen z hlediska trestního práva, ale též významnou měrou z hledisek kriminologických.

Práce obsahuje úvod, sedm kapitol a závěr; dále je samozřejmě zahrnut i seznam použitých zdrojů a abstrakt v českém a anglickém jazyce.

V první kapitole autor vymezuje základní východiska své práce – charakterizuje zde nejčastěji se vyskytující návykové látky a řeší v obecné rovině otázku přičetnosti/nepřičetnosti pachatele. Druhá kapitola obsahuje historický exkurz k otázce trestání pachatelů pod vlivem návykových látek na českém území od dob Marie Terezie po současnost. Třetí, nejrozsáhlejší kapitola se zabývá trestným činem opilství, a to především z hledisek trestněprávních, v menší míře též kriminologických; podrobně jsou zde rozebírány zejména jednotlivé složky skutkové podstaty a traktována je i aktuální judikatura českých trestních soudů. Na téma trestného činu opilství navazuje autor čtvrtou kapitolou, kde rozebírá otázku *actio libera in causa* (jak v dolózní, tak i kulpózní variantě). Pátá kapitola je věnována trestnému činu ohrožení pod vlivem návykové látky, zejména pak rozboru jednotlivých složek jeho skutkové podstaty. Šestou kapitolu autor věnoval vzájemnému prolínání domácího násilí a problematiky zneužívání návykových látek a v sedmé kapitole se stručně zamyslel nad ostatními druhy trestné činnosti, na které může mít či zpravidla má vliv požití nebo aplikace návykových látek.

Hodnocení struktury práce a úrovně zpracování

Struktura práce a její členění na jednotlivé kapitoly je logické, přehledné a odpovídá zvyklostem pro tento typ prací.

Za přínosnou považuji autorovu analýzu souboru cca 50 recentních rozhodnutí trestních soudů, z nichž vhodně cituje a demonstruje na nich své právní či kriminologické závěry. Jelikož se jedná co do rozsahu o poměrně zajímavý soubor soudních rozhodnutí, domnívám se, že autor mohl své poznatky ze studia judikatury uplatnit ještě v širší míře, než jak učinil, a obohatit svoji práci o detailnější statistiky či závěry.

Určité výhrady mám k šesté kapitole, která se dle mého názoru poněkud odchyluje od celkového tématu předložené práce a zabývá se tématem domácího násilí příliš obecně a povšechně; to pak místy vede k tomu, že – vzhledem k rozsahu problematiky domácího násilí – některé pasáže jsou z hlediska hlavního tématu rigorózní práce poněkud nezajímavé, popisné a v konečném důsledku irelevantní. Významná část komentované kapitoly tak do posuzované práce příliš nezapadá a v rámci celku působí spíše dysfunkčně.

Na několika místech se objevují drobné odborné či faktické nepřesnosti – např. na str. 20 autor uvádí nabytí účinnosti zákona č. 140/1961 Sb. dne 1. 1. 1961 (správně 1. 1. 1962), nebo na str. 70 jako příklad činnosti, jejíž bezpečný výkon vyžaduje soustředěnou pozornost a schopnost správně vnímat a pohotově reagovat na různé situace při tom vznikající, uvádí

vedle řízení motorového vozidla též funkci průvodčího vlaku (dle mého názoru to není úplně vhodný příklad, daleko lépe by sem zapadal např. strojvedoucí nebo výpravčí).

Z praktického hlediska je pak sporný i názor autora prezentovaný na str. 48, kde autor pro případ pachatele deliktu spáchaného v nepřítomnosti vyvolané návykovou látkou vyjadřuje přesvědčení o vhodnosti uložení alternativního trestu za současného uložení zákazu požívání alkoholických nápojů – je ale otázkou, zda takovéto „přiměřené omezení“ je reálně kontrolovatelné a zda opravdu může představovat účinnou nápravu pachatele.

Hodnocení formálních aspektů práce

Autor vycházel z přiměřeného množství pramenů, které zahrnovaly nejen tradiční tištěné monografie a příslušné právní předpisy, ale též judikaturu a internetové zdroje včetně několika cizojazyčných. S předmětnými prameny autor vhodně pracuje. Některé zdroje však považuji pro účely rigorózní práce na právnické fakultě za poněkud nevhodné, např. internetové stránky *www.drogy.kvalitne.cz*, z nichž autor cituje (vzhled a struktura těchto stránek jsou méně důvěryhodné a některé články pak místy až nedůstojné – např. pasáž „*co jim říct, když vás seberou při kouření s přáteli*“).

Formální úprava práce je v pořádku a odpovídá standardům; chyby v interpunkci nebo pravopise se vyskytují pouze ojediněle.

Drobnou výtku směřuji k citacím judikatury na str. 114 a 115, kde autor identifikuje jednotlivá rozhodnutí pouze typem rozhodnutí, soudem a spisovou značkou; taková identifikace ale nerespektuje úzus (mělo by se uvádět též datum vydání) a nemusí být vždy jednoznačná (jedno řízení, tedy jedna spisová značka, může obsahovat i více usnesení...).

Závěr a náměty pro obhajobu

Práci hodnotím celkově jako zdařilou a nenacházím v ní žádné významné nedostatky (výše uvedené výtky lze hodnotit jako veskrze marginální).

S ohledem na výše uvedené skutečnosti tak předloženou rigorózní práci doporučuji k obhajobě.

V rámci obhajoby by autor mohl objasnit, jakým konkrétním způsobem vyhledal a následně získal příslušná trestní rozhodnutí, která v práci uvádí a analyzuje, a dále by mohl stručně uvést, zda a jak ovlivnila rekodifikace soukromého práva účinná od 1. 1. 2014 informace a závěry uvedené v předmětné práci.

V Praze dne 28. února 2014

doc. JUDr. Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D.
oponentka rigorózní práce